

Proje No	TAGEM/HAYSÜD/07/13/04/01
Proje Başlığı	MISIR ve BUĞDAY ESASLI YEMLERE ESANSİYEL YAĞ KARIŞIMI İLAVESİNİN ERKEK ve DIŞI ETLİK PİLİÇLERİN BESİ PERFORMANSI ve KESİM ÖZELLİKLERİ ile BAZI BAĞIŞIKLIK PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİLERİ
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Mehmet BOZKURT
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Kamil KÜÇÜKYILMAZ, Abdullah Uğur ÇATLI, Mustafa ÇINAR, Prof. Dr. Metin ÇABUK
Başlama ve Bitiş Tarihleri	Ocak 2007-Aralık 2007
Özet	
<p>Bu çalışmada yem cinsi, yeme EYK ilavesi ve cinsiyetin etlik piliçlerin büyüme performansı, kesim randımanı, bazı iç organ ağırlıkları, serum IBD ve ND titreleri ile ince bağırsak histolojisi üzerine etkileri incelenmiştir. Bu amaçla 2x2x2 faktoriyel deneme düzeninde bir deneme tertip edilmiştir. İki yem tipi (tahıl kaynağı olarak tamamen buğday veya mısır esaslı olarak hazırlanan yemler), yem katkı tipi (temel yem karmasına EYK katılması veya katılmaması) ve iki farklı cinsiyet (erkek veya dişi) denemdeki temel değişkenleri oluşturmuştur. Deneme toplamı 42 gün sürdürülmüştür. Denemenin 1-21 günler arasındaki dönem başlangıç dönemi, 22-42 günler arasındaki dönem bitiş dönemini oluşturmuştur. Yem ve su ad libitum olarak verilmiş, aydınlatma sürekli yapılmıştır. Günlük yaştaki toplam 1600 adet etlik civciv (800 erkek+ 800 dişi) 8 adet deneysel gruba ayrılarak 32 yer bölmesine rast gele dağıtılmıştır(Her grup için 4 tekerrür). Yem cinsi ve cinsiyet, 21. gün ve 42. gün canlı ağırlığını önemli düzeyde etkilemesine karşılık(P>0.05), yem cinsinde piliçlerin yem tüketimi üzerine önemli düzeyde etkide bulunmuş, buna karşılık yeme EYK ilavesi yem tüketimini etkilememiştir. Erkek etlik piliçler dişilere kıyasla daha çok yem tüketerek daha iyi yemden yararlanma değeri göstermişlerdir (P<0.01). Yemden yararlanma değeri yem cinsinden etkilenmemiş, yeme EYK ilavesi yemden yararlanma değerini tüm deneme süresince önemli düzeyde iyileştirmiştir(P<0.05). Mısır esaslı yemlerle beslenen etlik piliçlerin 21. gün ve 42. gün canlı ağırlığının üniformitesi buğday esaslı yem verilenlerden daha iyi bulunmuştur.</p> <p>21.gün ve 42. gün canlı ağırlığının her ikisi üzerine yem cinsi x EYK interaksyonu önemli bulunurken(P<0.05)21. gün canlı ağırlığı üzerine yem cinsi x EYK x cinsiyet interaksyonu önemli bulunmuştur(P<0.01).</p> <p>Mısır esaslı yem verilen etlik piliçlerin kesim randımanı buğday esaslı yem verilenlerden daha yüksek bulunurken ince kalın bağırsak ağırlığı daha düşüktür(P<0.01). Denemede incelenen tüm iç organ ağırlıkları yeme EYK ilavesinden ve cinsiyetteki değişimden etkilenmemiştir. Benzer şekilde etlik piliçlerin serum IBD ve ND titreleri de muamelelerden etkilenmemiştir.</p> <p>Sonuç itibariyle buğday esaslı yem verilen etlik piliçler mısır esaslı yem verilenlerden daha düşük canlı ağırlığa ve canlı ağırlık üniformitesine sahiptirler. Bununla birlikte bu tür yemlere EYK ilavesi edilmeyen programa kıyasla hem erkek ve hem de dişi piliçlerin canlı ağırlık kazancını ve yemden yararlanma değerini önemli düzeyde iyileştirmiştir.</p> <p>Genel değerlendirme açısından yeme EYK ilavesinin yemden yararlanma düzeyini önemli düzeyde iyileştirdiği görülmüştür(P<0.05). Mısır esaslı yeme ilave edilen EYK'nın erkek etlik piliçlerin genel performansı üzerine olumsuz etkide bulunması erkek etlik piliçlerin yüksek gelişme hızı üzerine esansiyel yağların aktif madde dozları arasında olası ters bir etkileşimi işaret etmektedir. Bu durumu açıklığa kavuşturmak amacıyla yüksek sindirilebilirliğe sahip mısır esaslı yemler üzerinde yeni çalışmalara ihtiyaç vardır.</p>	
Anahtar kelimeler: Eterik yağ, etlik piliç, yem cinsi, performans, bağışıklık	